

СУМСЬКА МІСЬКА РАДА
VII СКЛИКАННЯ СЕСІЯ
РІШЕННЯ

від 2017 року №64-МР
м. Суми

Про викладання державною мовою базових дисциплін у загальноосвітніх навчальних закладах м. Суми

Ураховуючи нові суспільно-політичні реалії в Україні після Революції гідності, обставини, пов'язані з російською агресією, усе більшої актуальності набуває виховання в молодого покоління почуття патріотизму, відданості загальнодержавній справі зміцнення країни та активної громадянської позиції.

Необхідно, щоб кожен навчальний заклад став для дитини осередком становлення громадянина-патріота України, готового брати на себе відповідальність, самовіддано розбудовувати країну як суверенну, незалежну, демократичну, правову, соціальну державу.

Важливим аспектом формування національно самосвідомої особистості є виховання поваги та любові до державної мови. Володіння українською мовою та послуговування нею повинно стати пріоритетними у виховній роботі з дітьми. Мовне середовище повинно впливати на формування учня-громадянина, патріота України.

Слід визнати, що поміж інших джерел впливу на становлення й розвиток дитини (сім'я, однолітки, позашкільні освітні заклади та ін.) школа посідає домінуючі позиції, тож і відповідальності на неї покладається більше, і можливостей перед нею відкривається більше.

Оскільки викладання предметів російською мовою в деяких школах обмежує доступ учнів до вищої освіти, для зменшення впливу мовного бар'єру при переході з одного освітнього рівня на інший, відповідно до статті 14 Закону України «Про освіту», статей 35 та 37 Закону України «Про загальну середню освіту», керуючись статтею 25 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», Сумська міська рада

ВИРІШИЛА:

1. Визначити викладання державною мовою базових дисциплін у загальноосвітніх навчальних закладах комунальної власності на території міста Суми обов'язковим.

2. Організацію виконання даного рішення покласти на управління освіти і науки Сумської міської ради (Данильченко А.М.), а контроль на заступника міського голови з питань діяльності виконавчих органів ради Пака С.Я. та

постійну комісію з питань охорони здоров'я, соціального захисту населення, освіти, науки, культури, туризму, сім'ї, молоді та спорту Сумської міської ради.

519

Міський голова

О.М. Лисенко

Виконавець: Чепік В.І.

 02.02.2016

Ініціатор розгляду питання – заступник голови фракції політичної партії «За Україну!» Сумської міської ради Чепік В.І.

Проект рішення підготовлений депутатом Сумської міської ради VII скликання Чепіком В.І.
Доповідає: Чепік В.І.

520

Сумська міська рада
ПРАВОВЕ УПРАВЛІННЯ

майдан Незалежності, 2, м. Суми, 40030, тел.(факс) +38(0542) 700-629,
E-mail: pravo@smr.gov.ua

10.02.2017 № 06/07-13.0111

Сумському міському голові
Лисенку О.М.

ЮРИДИЧНИЙ ВИСНОВОК

до проекту рішення Сумської міської ради
«Про викладання державною мовою базових дисциплін у
загальноосвітніх навчальних закладах м. Суми»

Розглянувши вказаний проект рішення Сумської міської ради та проаналізувавши відповідні нормативно-правові акти, повідомляємо таке.

Проектом рішення передбачається визначити обов'язковим викладання державною мовою базових дисциплін у загальноосвітніх навчальних закладах комунальної власності на території міста Суми.

По-перше, відповідно до статті 10 Конституції України застосування мов в Україні визначається законом. Порядок застосування мов в Україні встановлюється Законом України «Про засади державної мовної політики», з норм якого мають виходити інші правові акти, що визначають особливості використання мов у різних сферах суспільного життя. Українська мова як державна мова обов'язково застосовується на всій території України у навчальному процесі в навчальних закладах в межах і порядку, що визначаються цим Законом (статті 4, 6 Закону).

Згідно зі статтями 7 Законів України «Про освіту» та «Про загальну середню освіту» мова освіти, у т.ч. мова навчання і виховання у загальноосвітніх навчальних закладах визначається статтею 20 Закону України «Про засади державної мовної політики».

Отже, мова викладання базових дисциплін у загальноосвітніх навчальних закладах комунальної власності на території міста Суми може визначатися виключно в порядку, встановленому Законом України «Про засади державної мовної політики» (на який навіть немає посилання в преамбулі проекту рішення).

По-друге, норми статей 14 Закону України «Про освіту», статей 35 та 37 Закону України «Про загальну середню освіту» та статті 25 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» не передбачають повноважень органів місцевого самоврядування щодо визначення мови навчання в загальноосвітніх навчальних закладах.

Натомість, пунктом 50 частини першої статті 26 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» визначено, що виключно на пленарних засіданнях міської ради вирішуються питання стосовно прийняття рішень щодо виконання положень статті 20 Закону України «Про засади державної мовної політики» (далі – Закон).

По-третє, статтею 20 Закону передбачено, що потреба громадян у мові навчання визначається в обов'язковому порядку за заявами про мову навчання, які подаються учнями (для неповнолітніх - батьками або особами, які їх замінюють), студентами при вступі до комунальних навчальних закладів, а також, у разі потреби, у будь-який час протягом навчання. Комунальні навчальні заклади у встановленому порядку створюють окремі класи, групи, в яких навчання ведеться іншою мовою, ніж у навчальному закладі в цілому, за наявності достатньої кількості відповідних заяв про мову навчання від учнів (для неповнолітніх - від батьків або осіб, які їх замінюють), студентів згідно із законодавством України про освіту. З метою підтримання нечисленних мовних груп у встановленому законом порядку встановлюються нормативи формування малокомплектних навчальних закладів, класів, груп і забезпечуються умови для їх функціонування.

При цьому повідомляємо, що рішенням Сумської міської ради від 23.09.2009 № 3014-МР «Про затвердження статутів загальноосвітніх навчальних закладів міста Суми в новій редакції» затверджено згідно з чинним на той час законодавством статуту загальноосвітній навчальних закладів міста, відповідно до яких у місті Суми діє три загальноосвітні навчальні заклади з російською мовою навчання (Комунальна установа Олександрівська гімназія Сумської міської ради Сумської області, Комунальна установа Сумська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 18, Комунальна установа Сумська спеціалізована школа І ступеня № 30). І в разі зміни у встановленому порядку мови навчання у навчальних закладах, це потребує внесення змін до статутів цих закладів.

Згідно з частиною 7 статті 20 Закону в усіх загальних середніх навчальних закладах забезпечується вивчення державної мови і однієї з регіональних мов або мов меншин. Обсяг вивчення регіональних мов або мов меншин визначається місцевими радами.

Отже, Законом передбачено вільний вибір громадянами мови навчання і гарантується право отримати освіту не лише державною, а і регіональною мовою (мовою меншин). Чинним законодавством визначено лише повноваження місцевих рад приймати рішення щодо обсягу вивчення регіональної мови (мови меншин) у загальноосвітніх навчальних закладах відповідно до законодавства про освіту з урахуванням поширеності цих мов на відповідній території.

Також зазначаємо, що на виконання вимог статті 29 Регламенту роботи Сумської міської ради, затвердженого рішенням Сумської міської ради від 26.11.2015 № 1-МР (зі змінами), проект рішення необхідно узгодити (завізувати) з начальником управління освіти і науки, як керівником виконавчого органу за належністю, який братиме участь в організації його виконання.

Ураховуючи вищевикладене, проект рішення не відповідає вимогам чинного законодавства.

Начальник управління

Волобуєва О.В.

О.В. Чайченко